

Učitel matematiky

Václav Sýkora

Učebnice informatiky a výpočetní techniky nakladatelství GRADA

Učitel matematiky, Vol. 1 (1993), No. 1, 39–41

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/152162>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1993

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Učebnice informatiky a výpočetní techniky nakladatelství GRADA

dr. V. Sýkora, Praha

Problematika informatiky a využití výpočetní techniky na školách není již pro nás zcela nová, má však nesmírně dynamický charakter vyplývající z neuvěřitelně rychlé obměny techniky, která je školám k dispozici. Patřím k lidem, kteří svého času (a není to tak dlouho) považovali za převratnou technickou změnu získání aspoň jednoho IQ-151. Náš kontakt s civilizovaným světem mezitím podstatně vzrostl, řada škol má již k dispozici síť PC a "počítačová gramotnost" se stává přirozenou součástí občana naší země, aniž by to bylo nadekretováno z centra. Je proto třeba přivítat, že existuje instituce, která usiluje o poučení žáků našich škol o možnostech využití výpočetní techniky, a která jim toto poučení poskytuje dokonce formou učebnic.

Firma GRADA vstoupila velmi razantně na náš trh učebnic a zdá se, že má v této oblasti další plány. Zatím nás překvapuje příjemně. Podařilo se jí soustředit kvalitní autory, jejichž produkce je zárukou, že informatika na našich školách dostane potřebný impuls ke vstupu do Evropy i přesto, že s technikou jsme zatím závislí na podpůrných programech nebo na svépomocném řešení. Nemusíme mít však obavy. Rozvoj ekonomiky, který je pro naši společnost prioritní, si automaticky vyžádá přípravu populace pro práci s výpočetní technikou a školy budou v této záležitosti na prvním místě. Všimněme si tedy učebnic, které nám firma GRADA nabízí. Nejde nám o superrecenzi, vyjdeme však ze závěrů, které recenzenti jednotlivých učebnic napsali.

Podíváme-li se na učebnici Petra Rapanta **Začínáme s PC**, musíme konstatovat, že se autorovi podařilo vytvořit učebnici se všemi atributy, které k tomuto termínu náleží. I přesto, že příruček popisujících úvod do používání počítačů bylo v současné době sepsáno mnoho, jen zřídka se objeví publikace, která aspiruje na to být zařazena do kategorie učebnic. Kniha je průběžně doplňována mnoha kontrolními otázkami a úkoly. K rychlejšímu pochopení některých pasáží slouží i četné obrázky. Jinými slovy: Z publikace lze poznat, že vyšla z pera zkušeného pedagoga.

Zpracování textů na PC – Text 602 od Jiřího Horáka je knihou fundovaného pedagoga, která seznamuje začínající uživatele PC se psaním a úpravou textů na počítači této řady. Učebnice je napsána srozumitelně, obsahuje množství dokumentačních obrázků (výpisů obrazovek) a příklady pro procvičení. Logické uspořádání učebnice je velmi dobré (obecný výklad o textových editorech a potom následující vstup do práce s T602), snad bychom jenom doporučili rozšíření popisu o mailmerge (u nás stále aktuálnější), stejně tak poznámky o slovnících (překládové i korektor) by mohly být důkladnější.

Tabulkové procesory – Quattro Pro (Felix Koschin) jsou knihou, která spolu s výkladem o textových procesorech dokáže i studentům středních škol přiblížit odtažitou a laikům nesrozumitelnou práci s počítačem tím, že ji přizpůsobí lidským zvyklostem a běžnému způsobu uvažování. Celá kniha je psána velmi čtivě a místy formou jemně podbarvenou humorem. Samostudium podpoří množství tabulek a schemat. Zvláště výhodná jsou upozornění na možné chyby, kterých se může začátečník dopustit.

Úvodem do světa databází je učebnice **Databázové systémy – Paradox** od Zdeňka Havlíčka. Jde mu o to, vysvětlit srozumitelnou formou základy relačního datového modelu a na praktických příkladech ukázat možnosti databázového zpracování dat. Čtenář se zde dozví jak jednoduše vytvořit databázi (tabulku), jak ji naplnit daty, jak a v jakých formách ji zobrazovat a jak z ní, případně z dalších tabulek získat potřebné informace. Celá problematika je vysvětlována na jednoduchých příkladech databází, které čtenář nalezne na doprovodné disketě. Mohli bychom doporučit rozšíření kapitoly o skriptech, v zásadě však musíme konstatovat dobrou úroveň knihy.

Prostorové modelování napsal Josef Pelikán. Popisuje a analyzuje různé metody konstrukce obecných ploch od těch nejjednodušších (drátový model, modelování pomocí mnohostěnů) po složitější (aproximační metody, spline plochy) až k moderním postupům (objemové modelování, výpočet viditelnosti, stínování apod.). Text umožňuje pochopit nejzákladnější pojmy teorie křivek a ploch a seznámit se s parametrickým vyjádřením křivek a ploch počítačové geometrie. Kniha obsahuje velké množství obrázků, které jsou pro čtenáře užitečné a budou se jim líbit. Největší prospěch z nich budou mít ti, kteří mají k dispozici program PRIMO.

Kniha **Myšlení k algoritmům** (Jaromír Kukal) vede čtenáře velice nenásilnou formou k pochopení jak rozkládat danou úlohu na dílčí kroky, které je schopen řešit. Učí tedy programovat ne ve smyslu znalosti příkazů programovacího jazyka, ale ve smyslu pochopení základů programování. První část knihy je, podle názoru recenzentů, použitelná i pro žáky základní školy. Druhá část je náročnější díky používaným prostředkům i popisovaným strukturám. I přes některé dílčí výhrady je knihu možno doporučit jak pro střední školy tak i (v omezeném rozsahu) pro školy základní až již při výuce nebo v zájmové činnosti. Kniha může sloužit i jako metodická příručka pro učitele.

Od problému k algoritmu a programu napsali Ivan Libicher a Pavel Töpfer. Kniha je sbírkou netriviálních řešených úloh z oblasti návrhu algoritmů a programování. Ukazuje čtenáři, že jak volba efektivního algoritmu pro řešení dané úlohy, tak i jeho realizace v programovacím jazyku nejsou samozřejmostí, ale jen výsledkem cílevědomé a dlouhodobé práce. Autoři se snažili vybrat úlohy co nejzajímavější a takové, na nichž se každý čtenář něčemu naučí. Vybrané úlohy patří k nejhezčím, ale také k nejobtížnějším. Obtížnost zde nespočívá v pracnosti, ale v hledání, které z daných řešení je nejlepší a zda není možno nalézt řešení ještě efektivnější.

Januš Drózd a Rudolf Kryl napsali učebnici **Začínáme s programováním**, v níž si položili za cíl napsat kvalitní učebnici základů programování určenou všem zájemcům o tento obor. Zatímco učebnic a příruček různých programovacích jazyků je již na našem trhu celá řada, dobrá kniha věnovaná výuce programování zatím chyběla. Kniha je napsána živým, čtivým stylem a dokáže čtenáře upoutat. Výklad je podán věcně naprosto správně, srozumitelně, je doplněn pěknými ilustrujícími příklady a cvičeními. Vhodná je i volba obrázků doprovázejících vlastní text. K přitažlivosti publikace

přispívají ilustrace Vladimíra Jiránka. Velké množství příkladů vypracovaných až do fáze programu dovoluje, aby knihu využívali i samouci.

Nelze než popřát nakladatelství GRADA hodně úspěchů při vydávání podobných, pro naše školství záslužných publikací. Na stránkách časopisu se budeme setkávat i nadále.